

JARNÍ ŠKOLA NSZM 2009 Souhrnná zpráva z akce

Celostátní seminář NSZM k tématům: financování MA21 a ukázkové postupy ve společných tématech

Ve Zdravém městě Jihlava se za spolupráce Zdravého kraje Vysočina uskutečnil 1. dubna 2009 celostátní seminář, který byl zaměřen zejména na **financování projektů na podporu místní Agendy 21** z Revolvingového fondu Ministerstva životního prostředí a na **ukázkové postupy členů** Národní sítě Zdravých měst ČR (NSZM) ve společných tématech jako jsou např. udržitelná doprava či energetika, zdraví ad. Seminář proběhl v rámci třídní **Jarní školy NSZM 2009**, která zahájila další cyklus akreditovaného vzdělávacího programu pro koordinátory Projektu Zdravé město (PZM) a místní Agendy 21 (MA21). Akce se zúčastnilo na **70** zástupců měst, obcí a regionů z celé ČR.

Během úvodního semináře Jarní školy NSZM se jeho účastníci z řad politiků a koordinátorů PZM a MA21 i další přítomní hosté dozvěděli řadu užitečných informací o aktuálních výzvách Revolvingového fondu, který je určen pro financování MA21. Zástupci Zdravých měst, obcí a regionů na setkání také prezentovali úspěšné postupy v oblastech, jako je udržitelná energetika, strategický rozvoj úřadu a jeho ekologizace, aktivity seniorů nebo projekty související s bezpečím dětí a první pomocí.

Účastníky semináře přivítal radní Zdravého kraje **Vysočina** pro oblast regionálního rozvoje **MARTIN HYSKÝ** a náměstkyně primátora Zdravého města **Jihlava IRENA WAGNEROVÁ**. Oba popřáli účastníkům příjemné a plodné setkání, I. Wagnerová pozvala všechny k návštěvě pamětihodností hostitelského města a informovala o pokrocích Zdravého města Jihlava v posledním období.

Ředitel NSZM **PETR ŠVEC** rovněž přivítal účastníky diskusního semináře a poskytl přítomným základní informace o akreditovaném programu pro koordinátory PZM a MA21, jehož součástí je i Jarní škola NSZM v Jihlavě. Představil nové členy NSZM, kteří byli přijati na jarním zasedání Valné hromady, a zdůraznil různorodost **členské základny NSZM**, která zahrnuje obce, města, městské části, mikroregiony ale i kraje. Připomněl význam kvalitního postupu v kategoriích „C“ a „B“ MA21 a související pečlivé naplňování Kritérií MA21. Upozornil na potřebnou kvalitu a aktivní přístup obce či regionu např. v oblasti strategického řízení, ale i zapojování veřejnosti a propojování metod kvality v úřadech. P. Švec představil také návrh **Harmonogramu procesů PZM a MA21**, který by měl zpřehlednit a zřádkovat jednotlivé kroky a postup PZM a MA21, a to nejen koordinátorovi jako zodpovědnému za načasování a dohled na návaznosti aktivit, ale i dalším lidem ve vedení města i úřadu. Dále připomenul a účastníky přizval k oblíbeným akcím ke sdílení dobré praxe pod názvem **„Učíci a učící se města“**, seminářům k finančním zdrojům a k tématům jako je udržitelná doprava, energetika nebo podpora zdraví. V závěru prezentace poděkoval za aktivitu koordinátorů PZM a MA21 a za potřebnou podporu politiků PZM a MA21 a popřál všem další úspěchy.

První blok programu semináře byl věnován financování MA21. **MICHAL PETRUS** z Ministerstva životního prostředí (MŽP) představil výsledky druhé výzvy **Revolvingového fondu MŽP**, popsal nejčastější chyby v předkládaných projektech a informoval účastníky semináře o připravované **třetí výzvě**, která bude otevřena **od 15. dubna do 30. června** tohoto roku. Třetí výzva Revolvingového fondu MŽP bude určena pro obce a regiony, které dosáhly v plnění Kritérií MA21 **minimálně kategorie „D“**, tedy již nejsou úplně začátečníky. Důraz je kladen na to, aby včas proběhlo dosažení této kategorie a zveřejnění v oficiální Databázi MA21. Důvodem většího zaměření na obce a regiony je snaha motivovat k předkládání projektů

především subjekty veřejné správy. Jako příloha projektu musí být mimo jiné doloženo jasné **prohlášení zastupitelstva** obce nebo regionu o přihlášení se k realizaci MA21. Blíže byla diskutována otázka rozpočtu projektů, kde je doporučeno konzultovat s pracovníky MŽP a podrobně zdůvodnit jednotlivé položky – zvýší se tím šance na přijetí projektu. Předkládané projekty musí mimo jiné prokázat **udržení cílových skupin** u akcí s veřejností, musí zaručit **pokračování procesu MA21** i po ukončení dotace z Revolvingového fondu MŽP. Pro úspěšné žadatele z předchozích výzev, kteří opakovaně podávají projekt, platí, že je nutné prokázat postup oproti předchozím obdobím i projektům.

Tajemnice **Pracovní skupiny pro MA21** Rady vlády pro udržitelný rozvoj a zástupkyně MŽP **MARIE PETROVÁ** informovala o aktuálně probíhajících aktivitách v oblasti MA21 – je dokončována analýza MA21 z pohledu jejich přínosů a využitelnosti pro obce a regiony, ale i v oblasti její možné podpory ze strany dalších ministerstev. M. Petrová doplnila vybrané informace k Revolvingovému fondu MŽP a z pohledu hodnotitele projektů upozornila na možná problematická místa a doporučené aktivity.

Následovaly prezentace úspěšných projektů z druhé výzvy zmíněného fondu MŽP. Projekt Zdravého města **Kopřivnice „Kolo kolem Kopru“** představila koordinátorka PZM a MA21 **IVANA RAŠKOVÁ**, která zdůraznila význam konzultací s pracovníky MŽP a také zahrnutí všech případných rizik. Aktivity projektu jsou zaměřeny zejména na prevenci dětských úrazů, poskytování první pomoci a prevenci násilí na dětech.

Zvýšení informovanosti obyvatel kraje **Vysočina** o MA21 a udržitelném rozvoji je hlavním tématem projektu, který představila koordinátorka PZK a MA21 **MARTA VENCOVSKÁ**. Do projektu **„Vysočina 21“**, který zahrnuje přesně 21 aktivit, jsou aktivně zapojeny všechny cílové skupiny – neziskové organizace, podnikatelský sektor, veřejná správa, ale i veřejnost. Aktivity pro jednotlivé cílové skupiny jsou rozděleny mezi pracovníky Krajského úřadu, kteří budou jejich naplňování řídit a vyhodnocovat.

Informace o zdrojích pro financování aktivit souvisejících s environmentálním vzděláváním nabídla účastníkům semináře konzultantka **MARTINA KRŠŇÁKOVÁ**. Na úrovni krajů jsou pro podporu uvedených aktivit k dispozici různé grantové programy. Například kraj Vysočina, ale podobně i další kraje, vypisuje 2. výzvu Globálního grantu Prioritní osy 1 **Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost**, jejíž cílovou skupinou jsou převážně základní školy, a to jak žáci, tak pedagogičtí pracovníci. Vybudování sítě center environmentálního vzdělávání si klade za cíl Prioritní osa 7 **Operačního programu Životní prostředí**, která je zaměřena na infrastrukturu a projekty investičního charakteru. Příjemci podpory mohou být mimo jiné i územně správní celky a jejich svazky nebo neziskové organizace. Dalším zdrojem pro podporu aktivit EVVO může být i samotný **Státní fond životního prostředí ČR**.

Rovněž byla připomenuta služba, kterou NSZM nabízí svým členům, a to tzv. projektové inkubátory, kde jsou za účasti odborníka konzultovány projekty – jejich příprava, ale i realizace, např. zadávání veřejných zakázek apod.

Další blok semináře byl věnován dobré praxi a úspěšným postupům v různých oblastech rozvoje Zdravých měst, obcí a regionů.

Koordinátorka PZM a MA21 **Iva HÁJKOVÁ** představila průběh projektu „**Bezpečná cesta do školy**“ ve Zdravé městské části **Praha – Libuš a Písnice**. V městské části dlouhodobě funguje žakovské zastupitelstvo, které se do projektu aktivně zapojuje, jeho členové vystupují v médiích a prezentují pozitivní příklady. V rámci projektu „Bezpečná cesta do školy“ již proběhly mimo jiné úpravy vstupního prostoru školy, byly instalovány cyklostojany nebo vznikl návrh kruhové křižovatky v blízkosti školy.

Zástupci Zdravého města **Uherské Hradiště**, projektový manažer **Petr PAVELČÍK** a koordinátorka PZM a MA21 **Miroslava HRABALÍKOVÁ**, seznámili účastníky semináře s **postupem ekologizace Městského úřadu**. Předpokladem pro systémový přístup k ekologizaci úřadu byla mimo jiné podpora ze strany vedení úřadu, důležitým krokem bylo sestavení **Akčního plánu**, který zahrnuje 38 opatření v celkem 10 tematických oblastech. Tento plán předpokládá, že opatření, která na začátku procesu vyžadovala určité investice, po čase **přinesou konkrétní úspory**. Město za tyto aktivity a výsledky získalo Cenu Ministerstva vnitra za inovaci.

Pohled do kuchyně městského úřadu z pohledu tajemníka představil **Lubomír ŠRÁMEK** ze Zdravého města **Tábor**. Hlavní pilíře činnosti úřadu tvoří dobrá komunikace uvnitř úřadu, aktivní komunikace s občany i s médii, zavádění metod kvality (např. CAF nebo benchmarking), tvorba strategických dokumentů, zavádění nových služeb a ekologický přístup úřadu. Občané mohou využívat řady inovací, např. tištěné metodiky pro jednotlivá témata, které jsou k dispozici na často navštěvovaných místech, nebo terminály pro placení platební kartou. V rámci ekologizace provozu úřadu jsou využívána vozidla na CNG.

S **udržitelným využíváním energie v základních a mateřských školách** ve Zdravém městě **Šternberk** seznámil účastníky semináře koordinátor PZM a MA21 **Petr BLAŽEK**. Na základě energetického auditu si Město nechalo zpracovat projekty na zateplení všech nevyhovujících objektů a bylo tak připraveno v okamžiku vyhlášení výzvy Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). Uspěly i dva projekty zateplení základních škol a jedné mateřské školy. 85 % nákladů z celkové sumy cca 29 mil. Kč bylo hrazeno z OPŽP, 5 % z prostředků Státního fondu životního prostředí a 10 % nákladů uhradilo Město. Návratnost investic lze odhadnout na 10 let od realizace projektu.

Projektová manažerka **Petra KARBULKOVÁ** představila širokou škálu **aktivit pro seniory** ve Zdravém městě **Poděbrady**. Každý měsíc pořádá Město schůzku se zástupci řady seniorských organizací, které v Poděbradech působí. Konají se pravidelná posezení s kulturním programem, senioři se stále více zapojují do dobrovolnických aktivit. V Poděbradech se také rozbíhá komunitní plánování sociálních služeb a péče.

Na závěr bloku dobré praxe prezentovala **Eva POLÁČKOVÁ** z Kanceláře NSZM projekt Zdravého města **Ústí nad Labem** s názvem „**Umíme si pomoci s první pomocí**“. Cílovou skupinou projektu, který realizují studenti oboru Diplomovaný zdravotnický záchranář, jsou zejména děti předškolního a školního věku, ale postupně se záběr projektu rozšířil i na dospělé. Dosud prošlo projektem přes 8000 lidí, studenti jej nabízejí dále. Velmi oblíbenou pomůckou pro nácvik první pomoci jsou animační figuríny „**Hadrové děti**“, které vznikly v dílnách sdružení Fokus.

V posledním bloku diskusního semináře seznámil ředitel NSZM **Petr ŠVEC** průběh veřejného Fóra ve Zdravém městě a postupu „**10P – desatera problémů**“ – ten. Skutečně „zdravým“ se město, obec či region stává v okamžiku, kdy má vyřešeny základní problémy. Deset nejpálčivějších problémů by měli definovat sami občané během veřejného setkání. Fórum Zdravého města, obce či regionu je třeba dobře

přípravit a také **propagovat**. Jako inspiraci pro ostatní města lze využít příklad propagace Fóra Zdravého města **Uherské Hradiště**, kde v rámci mediálního partnerství vysílalo místní komerční rádio zdarma denně tři spoty s pozvánkou na akci. Fórum by mělo být vždy projednáno v Komisi Zdravého města a mělo by jej zastřešit vedení města i úřadu, s výstupy by měli být seznámeni zastupitelé a posléze i občané s tím, jak jsou jejich problémy řešeny. S cílem zatraktivnění akce je vhodné zajistit doprovodné aktivity, jako je ocenění účastníků, měření tlaku nebo např. šek pro řešení nejpalčivějšího problému, který se velmi osvědčil během Fóra Zdravého města v Litoměřicích.

S harmonogramem chystaných akcí NSZM pro tento rok seznámila účastníky semináře **RADKA VESELÁ** z Kanceláře NSZM. Dne 16. dubna proběhne např. **setkání pražských městských částí** ke sdílení dobré praxe s využitím metody „Leading & Learning Cities“ („Učíci a učící se města“), které naváže na březnové setkání ve Zdravém městě Litoměřice. Dne 20. dubna se uskuteční koordinační **schůzka ke kampaním se zdravotní tematikou**, 18. května proběhne na Ministerstvu dopravy **Sekce na téma „Udržitelná doprava“**.

Po skončení oficiálního programu diskusního semináře poskytla **ŠÁRKA TRUNEČKOVÁ**, koordinátorka PZM a MA21 ze Zdravého města Chrudim, konzultace pro zájemce o účast v mezinárodní soutěži „**The LivCom Awards 2009**“ („Město, ve kterém stojí za to žít“), jejíž finále proběhne na podzim tohoto roku v Plzni.

Více informací ke zmíněným oblastem z prvního dne Jarní školy NSZM naleznete v jednotlivých prezentacích na <http://www.zdravamesta.cz/js>.

Během druhého dne Jarní školy NSZM nacvičovali „začátečníci“ **komunikační dovednosti** zejména s důrazem na metodu a techniky **komunikace při veřejných projednáních**. „Pokročilí“ se zabývali **metodikou Fóra Zdravého města/obce/regionu a „10P – desatera problémů“**, diskutovali o tom, jak vyplňovat a vyhodnocovat následnou anketu v prvním a druhém roce konání Fóra metodou „10P“. Účastníci rovněž debatovali o provazování výsledků Fóra s rozpočtem, o harmonogramu procesů a práci koordinátora nebo o úloze Komise PZM a MA21. Třetí den Jarní školy NSZM byl zaměřen na praktický nácvik hlasování o „10P – desatera problémů“ a zadávání výsledků do **DataPlánu NSZM**, informačního nástroje pro strategické řízení. Metodické listy pro práci s DataPlánem NSZM, ale i pro přípravu Fóra ZM ad. jsou členům NSZM k dispozici na www.zdravamesta.cz/metodika.

Setkání politiků a koordinátorů Zdravých měst, obcí a regionů k financování MA21 a k úspěšným postupům v různých oblastech rozvoje přineslo mnoho podnětů k Projektu Zdravé město. Všichni zúčastnění získali důležité informace o možnostech financování konkrétních aktivit podporujících udržitelný rozvoj na místní úrovni.

Za poskytnuté zázemí a organizační podporu Jarní školy děkuje NSZM ČR političce Zdravého města a náměstkyni primátora Jihlavy ak.mal. Ireně Wagnerové, politikovi Zdravého regionu a radnímu kraje Vysočina Ing. Bc. Martinu Hyskému, koordinátorce Zdravého města Jihlava Ing. Gabriele Součkové a koordinátorce Zdravého regionu Vysočina Martě Vencovské.

Letní škola NSZM 2009 – další blok z cyklu akreditovaného vzdělávání pro koordinátory PZM a MA21, proběhne v termínu **17.–19. června 2009 v Táboře**. Součástí akce bude také **Celostátní setkání k MA21**.

Fotodokumentace, přednesené prezentace a další materiály z uskutečněného semináře jsou k dispozici na webových stránkách www.zdravamesta.cz/js.

Akce se uskutečnila v rámci projektu „*Environmentální vzdělávání úřadu jako příležitost pro kvalitní rozvoj obce*“, financovaného ze zdrojů **Státního fondu životního prostředí ČR**.

